

بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور، سخت تر و طولانی تر خواهد شد

توسعه؛ بهانه‌ای تازه برای قلع و قمع حقوق کارگران

زهرا معرفت

انتشار مواد مختلفی از پیش نویس لایحه برنامه هفتم توسعه، نمایندگان و فعالان صنفی را به این باور رسانده که این سند، یک برنامه کاملا ضد کارگری است.

به باور این عده، لایحه دولت، قوانین کار و تأمین اجتماعی را هدف گرفته و تقریباً تمام آنچه که پیش از این به دلیل مقاومت‌های اجتماعی کنار گذاشته شده یک‌جا در این برنامه آورده است؛ از احیای نظام استادشاگردی و دادن مجوز به کارفرما برای به کار گرفتن نیروی کار جوان با حقوق پایین گرفته تا افزایش سن و سابقه بازنشستگی و تغییر مبنای محاسبه مستمری، طوری که به جای مینا قرار گرفتن حقوق دوسال آخر، حقوق ۵ سال آخر ملاک قرار بگیرد.

در این برنامه آمده که کارفرمایان حق دارند هر زمانی که اراده کردند نیروی کار خود را اخراج کنند آنها همچنین اجازه دارند با افراد تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی و حتی زندانیان با حقوقی کمتر از حداقل دستمزد و بدون پرداخت مزایای مزدی قرارداد ببندند. کاهش حق بیمه دولت و کارفرما و در مقابل، افزایش حق بیمه کارگران نیز یکی دیگر از موارد این برنامه است!

در کنار این مواد، کارگران مشاغل سخت و زیان آور نیز از گزند لایحه دولت، بی‌نصیب نمانده و در تبصره‌های ۳ و ۵ ماده ۶۶ برنامه توسعه هفتم، معافیت‌های قانونی آنها کاهش یافته است. طبق تبصره ۳ ماده ۶۶ لایحه برنامه توسعه «سقف سنوات ارفاقی مشمولان قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی حداکثر هفت سال خواهد بود». این تبصره در واقع سقف سنوات ارفاقی کارگران مشاغل سخت و زیان آور را از ۱۰ سال به ۷ سال کاهش داده و باین اوصاف، در صورت تصویب و اجرای این سند، کارگران مشاغل سخت و زیان آور باید سه سال پیش از آنچه تا امروز مقرر بوده بر سر کار خود بمانند. همچنین مطابق با تبصره ۵ ماده ۶۶ «حداقل سن لازم برای بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور برای زنان ۴۵ و مردان ۵۰ سال» تعیین شده در حالی که تا امروز کارگران مشاغل سخت و زیان آور، در صورت اشتغال متوالی بعد از ۲۰ سال بازنشستگی می‌شدند و سن دخالتی در بازنشستگی آنها نداشت. در این برنامه اما کارگران حتی با پر کردن سابقه کاری باید تا رسیدن به سن بازنشستگی صبر کنند.

بنابراین در صورت تصویب و ابلاغ این برنامه، زمان رسیدن به سن بازنشستگی کارگران مشاغل

سخت و زیان آور، هم به دلیل کاهش سقف سنوات ارفاقی و هم به دلیل قید سن بازنشستگی، افزایش خواهد یافت. به طور مثال اگر جوانی (آقا) در سن ۲۰ سالگی در شغلی سخت و زیان آور مشغول به کار شود، در سن ۴۳ سالگی (مطابق همین سند) سقف کاری خود را پر می‌کند اما باید تا سن ۵۰ سالگی برای بازنشستگی صبر کند.

نویسندگان برنامه در حالی دست روی این حقوق کارگران مشاغل سخت و زیان آور گذاشته‌اند که این عده از سال‌های پیش با موانع بسیاری برای دستیابی به این حقوق مواجه بوده‌اند. کارفرمایان سال‌هاست که به راحتی و برای آنکه از زیر بار پرداخت ۴ درصد حق بیمه اضافه مشاغل سخت و زیان آور خارج شوند، عنوان شغلی کارگران را تغییر می‌دهند یا کارگاه‌ها را به شکل صوری و با زدن سند، کارگران مشاغل سخت و زیان آور بیرون می‌آورند. تأمین اجتماعی نیز هم مسیر با کارفرمایان، موانع بسیاری بر سر راه پذیرش پرونده‌های کارگران این مشاغل قرار می‌دهد تا با کاهش تعداد بازنشستگی‌های پیش از موعد، بخشی از بحران عدم تعادل بین منابع و مصارف صندوق خود را جبران کند.

حالا دولت در چنین شرایطی قصد دارد با تغییر قوانین، این کارگران را از حقوق قانونی خود محروم کند؛ حقوقی که سال‌ها پیش قانونگذار در حتی با پر کردن سابقه کاری باید تا رسیدن به سن بازنشستگی صبر کنند.

بنابراین در صورت تصویب و ابلاغ این برنامه، زمان رسیدن به سن بازنشستگی کارگران مشاغل

طبق تبصره ۳ ماده ۶۶ لایحه برنامه توسعه، سقف سنوات ارفاقی مشمولان قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی از حداکثر ۱۰ سال به هفت سال کاهش خواهد یافت

این کارگران می‌رسند، حتی با ده سال ارفاقی سنوات بازنشستگی هم قابل جبران نبوده و نیست. گفت‌وگوی کوتاه ما با دو تن از کارگران مشاغل سخت و زیان آور به خوبی گویای این وضعیت است.

یک-کارگری شاغل در یکی از معادن کرمان

«کارگران معدن معمولاً خیلی از بازنشستگی نمی‌بینند. آنها ۴ تا ۵ سال بعد از بازنشستگی با بیماری‌های ربوی فوت می‌کنند. از این موارد زیاد داشته‌ایم». این جملات را کارگر یکی از معادن استان کرمان می‌گوید. زمانی که از او نظرش در مورد این لایحه را پرسیدیم، بالبلند بی‌رمقی پاسخ داد: «کسانی که پشت میزشان نشسته‌اند و این تصمیمات را می‌گیرند یک روز نه، یک ساعت با ما تا عمق ۱۷۰ متری زمین بیایند و بنشینند. دست به هیچ کاری نزنند. فقط باشند و ببینند و بعد بروند و هر تصمیمی که خواستند بگیرند».

از او خواستیم تا یک روز کاری‌اش را شرح دهد:

«ساعت ۴ و نیم صبح از خواب بلند شده و ساعت پنج سوار مینی‌بوس می‌شویم. ساعت ۶ و نیم در آنجا ثبت می‌شویم و بعد از خوردن صبحانه، وارد تونل می‌شویم. تا ساعت ۱۲ که برای استراحت یک ساعت از تونل خارج می‌شویم، نه از نور خبری هست، نه استراحت، نه میز و نه کولر. اینجا بیل و کلنگ است و وسایلی که با آن تونل را بشکافیم، چشم، چشم را نمی‌بیند. فضا تنگ است و سرمان به کار، شش ساعتی را با گرد و خاک و مواد معدنی و سیمان سر می‌کنیم، بعد برای خوردن ناهار از تونل بیرون می‌آییم».

نه فقط صدا، ارتعاش، گرما، گازها و بخارات شیمیایی؛ که کابوس آوار سنگ‌های چند تنی و گیر کردن در انتهای تونل و غیر قابل دسترس‌ترین نقطه تونل نیز همیشه با آنهاست. گاز رفتگی، برق گرفتگی و انفجار، حوادثی است که این کارگران بارها آن را به چشم دیده‌اند و شنیده‌اند. «بر سنگ رفتن همکارانمان را زیاد دیده‌ایم. همکارهای ما داشتیم که او را به سختی از زیر سنگ دوتنی بیرون آوردیم. انگار داشتیم تن ماهی جمع می‌کردیم».

بعد از ساعت ۱۲ چه می‌کنید؟ «شیفت‌مان تمام می‌شود اما معمولاً ترجیح می‌دهیم شیفت بعدی را هم بمانیم تا از پس مخارج زندگی برآییم. سال گذشته برای ۱۵۰ و اندی ساعت کار در ماه، ۷ میلیون حقوق می‌گرفتیم». یعنی تقریباً همان حداقل حقوق؟ «بله، برای همین معمولاً شیفت بعد هم می‌مانیم».

در نهایت از او می‌پرسیم که اگر قانون کاهش

طبق تبصره ۵ ماده ۶۶ حداقل سن لازم برای بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور برای زنان ۴۵ و مردان ۵۰ سال تعیین شده در حالی که تا امروز کارگران در صورت اشتغال متوالی بعد از ۲۰ سال کار بازنشست می‌شدند و سن، دخالتی نداشت

سنوات ارفاقی مشاغل سخت و زیان آور تصویب شود و مجبور باشید بیش از ۲۰ سال کار کنید چه؟ می‌گوید: «حتی یک ساعت هم بعد از ۲۰ سال زیاد است. نمی‌توانیم».

دوم-کارگری یکی از کارخانه‌های فولاد خوزستان

با کارگری دیگر در خوزستان صحبت می‌کنیم. کارگری یکی از کارخانه‌های فولاد است و می‌گوید: «در گرمای بالای ۵۰ درجه و رطوبتی که گاه به ۹۰ درجه می‌رسد، در یکی از سخت‌ترین و طاقت‌فرسای‌ترین مشاغل کار می‌کنیم. تصور کنید در خوزستان کنار کوره‌هایی که دمای آن ۱۷۰۰ درجه است بایستید و با سرعت کار کنید. حتی ۱۰ سال هم برای چنین شغلی زیاد است».

این کارگر خوزستانی می‌گوید: «سوختگی در دنیا کمترین مرگی است که گاه برای کارگران در این مکان‌ها اتفاق می‌افتد. همکارهای ما داشتیم که از بخار ذوب سوخت و فوت کرد».

از او در مورد حوادث شایع در فولاد می‌پرسیم و پاسخ می‌دهد: «کارگران از ناحیه چشم، زیاد دچار حادثه می‌شوند. غبار اکسیدی که در قسمت ذوب و کوره‌ها وجود دارد، دبر، په‌ها آسیب می‌زند و قطعی دست و پاهای ما را می‌سوزاند. دیسک کمرو گردن هم که دیگر شایع است». در پایان صحبت‌مان می‌گوید: «همین سختی کار را هم به سختی می‌دهند، دیگر چه چیز را می‌خواهند از ما بگیرند؟».

بهانه‌ای به نام توسعه

کارگران مشاغل سخت و زیان آور به دلیل سختی کار و کابوس حوادث مرگبار و مشکلات ناشی از بیماری‌های شغلی‌شان، برای رسیدن به سن بازنشستگی لحظه‌شماری می‌کنند. آنها در آرزوی دریافت دستمزدی که به سختی کفاف حداقلی‌ترین نیازهایشان را می‌دهد، جان خود را گذاشته‌اند و به امید آنکه از معافیت‌های این شغل سخت بهره ببرند، روز را شب و شب را روز می‌کنند. غافل از آنکه بر نامنویسان توسعه‌پرانان خواب‌های جدید دیده‌اند! کارگران مشغول کارند اما متولیان توسعه با همکاران کارفرمایان را بی‌نی کرده‌اند و این بار می‌خواهند بار سنگین برنامه‌هایی که توسعه و پیشرفت می‌خوانند را فقط روی دوش کارگران بیندازند!

به سال گذشته‌اش حدود ۲۵ هزار نفر پایین‌تر آمده است. کل جمعیت شاغل کشور در سال گذشته ۲۳ میلیون و ۷۱۵ هزار نفر برآورد شده که نسبت به سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۲۶۸ هزار نفر بالاتر رفته است. با وجود افزایش تعداد شاغلین در سال گذشته، نرخ اشتغال در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ تغییری نکرده و در همان عدد ۲۷،۲ درصد باقی مانده است. به عبارت دیگر از هر ۱۰۰ ایرانی که در سن کار قرار دارد، تعداد کسانی که شغل دارد ۲۷ نفر است.

عدم تغییر نرخ مشارکت اقتصادی و نرخ اشتغال در سال ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰ و هم‌زمان کاهش نرخ بیکاری در همین برهه زمانی، حاکی از بهبود نسبی وضعیت بازار کار در اقتصاد ایران نسبت به سال گذشته‌اش است.

ثابت رسیده که نسبت به نرخ بیکاری ۹،۲ درصدی سال ۱۴۰۰ نسبت پایین‌تر آمده است. جمعیت بیکار کشور در سال ۱۴۰۱ نسبت

سر نوشتی مثل ارج و وسایر برندهای قدیمی در انتظار این شرکت با سابقه است. به گفته فرزند علیان، همه مسئولان می‌دانند مشکل داروگر چیست اما دست روی دست گذاشته‌اند و هیچ اقدامی برای حل مشکلات نمی‌کنند.

او اضافه می‌کند: مدیرعامل داروگر چندین شرکت دیگر هم دارد. وضع همه این شرکت‌ها خراب است و داروگر خراب‌تر از همه! با بی‌تدبیری کار را به جایی رسانده‌اند که امروز کارگر داروگر چهار ماه حقوق و بیمه پرداخت نشده دارد و در آستانه اخراج و بیسکاری قرار گرفته. چهار ماه است که یک ریال به کارگران حقوق نداده‌اند و حق بیمه‌شان را ویز نکرده است. این کارگران شب‌ها گهگاهی و دست‌فروشی و مسافر کشی می‌کنند تا خرج زندگی‌شان تأمین شود. این فعال کارگری در پایان می‌گوید: داروگر این برند قدیمی نفس‌های آخر را می‌کشد و

گفته می‌شود این کارگران طی این مدت به امید بهبود وضعیت شغلی با حداقل حقوق دریافتی ماهانه دو تا پنج میلیون تومان کار کرده‌اند اما در نهایت شغل خود را به دلیل جذب غیرقانونی از دست دادند.

به گفته آنها، مدیریت شهری که هم‌اکنون با سرپرستی اداره می‌شود اعلام کرده در شرایطی که به دلیل کمبود منابع مالی حتی قادر به پرداخت دستمزد کارگران موجود نیست امکان بازگشت این نیروها که جزو نیروی کار مازاد به حساب می‌آیند، وجود ندارد.

دلیل عدم نیاز و جذب غیرقانونی از سوی کارفرما خارج شدند. کارگران خدماتی شهرداری جیرفت در پیگیری وضعیت شغلی خود مراجعاتی به دفاتر مدیران شهری و مسئولان شهرداری انجام داده‌اند اما تا این لحظه به نتیجه‌ای نرسیده‌اند.

انتشار آمار رسمی از وضعیت بازار کار در سال ۱۴۰۱

۲۵ هزار نفر از بیکاران کشور، کم شدند

مطابق آخرین گزارش رسمی منتشر شده، نرخ بیکاری در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ کاهش یافته و به ۹ درصد رسیده در حالی که در همین برهه زمانی نرخ مشارکت اقتصادی و اشتغال بدون تغییر بوده است.

به گزارش اکو ایران و بنا به داده‌های رسمی منتشر شده از بازار کار توسط مرکز آمار ایران، کل جمعیت حاضر در سن کار (۱۵ ساله و بیشتر) کشور در سال گذشته ۶۳ میلیون و

مسئول کانون شوراهای اسلامی کار غرب تهران: داروگر، پلمب و کارگران در آستانه بیکاری قرار گرفتند

کارگران شرکت داروگر در ماه‌های اخیر با برگزاری تجمعات و اعتراضات زیاد به مواردی چون اخراج‌های فراوان، حقوق‌های عقب‌افتاده و حق بیمه‌های معسوق اعتراض کردند اما حال به گفته «محمد زعفران‌علیان» مسئول کانون شوراهای اسلامی کار غرب تهران، با پلمب کردن کارخانه در آخر هفته گذشته، شرکت داروگر کاملاً به محاق تعطیلی رفته است.

به گزارش ایلنا، فرزند علیان می‌گوید: جمعه مدیرعامل کارخانه اطلاعیه زده و به دلیل مشکل با اداره مالیات تمام

کارگران تعدیلی شهرداری جیرفت بلا تکلیفند

جمعی از کارگران بیکار شده شهرداری جیرفت، خواستار مشخص شدن وضعیت شغلی و بازگشت به کار خود شدند. به گزارش ایلنا، ابتدای خرداد ماه سال جاری ۱۸۰ نفر از کارگران خدماتی شهرداری جیرفت در آستان کرمان با حداقل یک تا دو سال سابقه کار و به

کارگران خباز هنوز حقوق سال ۱۴۰۰ را می‌گیرند

دستمزد کارگران خباز کشور به روز نشده و این کارگران همچنان با حقوق سال‌های قبل سر می‌کنند. این شرایط در حالی که هزینه‌های زندگی نجومی افزایش یافته است به شدت آزار دهنده است و خانواده‌های کارگران خباز امروز با مشکلات معیشتی بسیار دست و پنجه نرم می‌کنند.

«عبدالله بلواسی» فعال صنفی کارگران خباز می‌ریوان

با بیان این مطلب به ایلنا می‌گوید: هر چند کارگران انتقادهای زیادی به جلسات سه‌جانبه شورای عالی کار دارند و دولت هیچ‌وقت اجازه افزایش دستمزد کارگران طبق تورم واقعی و سبب هزینه‌های زندگی را نداده، اما کارگران خباز به این حق ناچیز هم نرسیده‌اند. به گفته این فعال کارگری، کارگران خباز نیز مانند سایر کارگران هر ساله از افزایش هزینه‌های زندگی متاثر می‌شوند اما به دلیل عدم افزایش دستمزد، سفره‌هایشان خالی می‌ماند. بلواسی با بیان اینکه «دستمزد کارگران خباز طبق عرفی غیرقانونی منوط به گران شدن قیمت نان شده» می‌افزاید: هر چند کارگران همیشه مخالف افزایش قیمت نان بوده‌اند اما تازوی که نان گران نشود دستمزد آنها زیاد نمی‌شود. کارگران خباز همیشه قربانی سیاست‌های ریاضتی ضد کارگری بوده‌اند.

وی خطاب به وزیر کار و نمایندگان مجلس می‌گوید: آیا واقعاً وضعیت وخیم این زحمتکشان بی‌بضاعت خیر دارید؛ آنها بی‌کسب و نان سفره‌های شمار تولید می‌کنند اما خودنایی در سفره ندارند. وقتی نمی‌توانید تورم را کنترل کنید و گروهی رانتهای کلان از این راه می‌برند، پس حداقل از طریق بن‌های کارگری یا هر راه دیگری کمبود می‌بایست با توجه به زندگی طبقه محروم کارگران را جبران کنید.

حقوق فروردین ماه کارگران بخش فروش بلیت مترو پرداخت نشد

جمعی از کارگران بیمه‌نگاری بخش فروش بلیت مترو از عدم پرداخت حقوق فروردین ماه خود خبر می‌دهند. به گزارش ایلنا، آنها می‌گویند: نه امنیت شغلی داریم و نه حقوق مکفی و باین وضعیت گرانی هر گونه تأخیر در پرداخت حقوق، زندگی ما را با مشکلات بسیاری مواجه می‌کند. این کارگران که به تازگی بیمه‌نگارشان تغییر کرده می‌گویند: شرایط کاری ما نسبت به سال گذشته سخت‌تر شده است. در تعطیلات و روزهای جمعه به اجبار باید سر کار باشیم. قیلابت کار در روزهای تعطیل محدود می‌توانستیم و وسط هفته از حق تعطیلی خود استفاده کنیم اما بعد از عید این حق را به ما نمی‌دهند. کارگران بخش فروش بلیت مترو همچنین می‌گویند: با توجه به پراکندگی ایستگاه‌های مترو و طی شدن حدود یک تا دو ساعت زمان برای رسیدن به محل کار، هیچ‌گونه حق ایاب وذهابی به ما تعلق نمی‌گیرد.

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس: حقوق مزدبگیران با سطح تورم همخوانی ندارد

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس گفت: دخل و خرج مردم با همخوانی ندارد چرا که حقوق‌ها در سال جدید افزایش ناچیزی داشتند و قیمت‌ها افزایش قابل ملاحظه در همین ابتدای سال داشتند.

غلامرضا نوری قزلبچه در گفت‌وگو با خبرنگاری خانه ملت با اشاره به افزایش قابل توجه قیمت کالاها و اساسی، خورد و خوراک، هزینه حمل و نقل، مسکن و... از ابتدای سال جاری در حالی که حقوق کارمندان صرفاً ۲۰ درصد افزایش داشته، گفت: پیشنهاد افزایش حقوق‌ها در قانون بودجه را ادامه ما این پیشینه‌ها به سرانجام نرسید. در حالی که دولت مدعی مردمی کردن تمامی امورات است اما اقدامات اقتصادی آنها عموماً خلاف میل مردم رقم خورده است.

نماینده بستان آباد در مجلس با بیان اینکه تاکنون تمامی سیاست‌ها و برنامه‌های دولت به ویژه در حوزه اقتصاد و معیشت مطابق خواسته مردم نبوده، افزود: میزان حقوق‌ها با سطح تورم موجود در کشور همخوانی ندارد در حالی که دولت در موضوعاتی که خود مسئولیت صفر تا صد قیمت‌گذاری آن را دارد خود خواسته و داوطلبانه قیمت‌ها را بسیار بالاتر از نرخ تورم پیش‌بینی شده توسط خودشان و افزایش ۲۰ درصدی حقوق‌ها، بالا برده است.

وی ادامه داد: به نوعی دولت در حوزه‌های که خود مستقیماً در آن دخیل است پیش‌گام در افزایش تورم شده در حالی که باید تورم را کنترل کند بنابراین شعار سال در حد بن‌های تبلیغاتی در سطح شهر باقی مانده چرا که دولت خود در افزایش تورم پیش‌قدم است.

کارگران خباز هنوز حقوق سال ۱۴۰۰ را می‌گیرند

دستمزد کارگران خباز کشور به روز نشده و این کارگران همچنان با حقوق سال‌های قبل سر می‌کنند. این شرایط در حالی که هزینه‌های زندگی نجومی افزایش یافته است به شدت آزار دهنده است و خانواده‌های کارگران خباز امروز با مشکلات معیشتی بسیار دست و پنجه نرم می‌کنند.

با بیان این مطلب به ایلنا می‌گوید: هر چند کارگران انتقادهای زیادی به جلسات سه‌جانبه شورای عالی کار دارند و دولت هیچ‌وقت اجازه افزایش دستمزد کارگران طبق تورم واقعی و سبب هزینه‌های زندگی را نداده، اما کارگران خباز به این حق ناچیز هم نرسیده‌اند. به گفته این فعال کارگری، کارگران خباز نیز مانند سایر کارگران هر ساله از افزایش هزینه‌های زندگی متاثر می‌شوند اما به دلیل عدم افزایش دستمزد، سفره‌هایشان خالی می‌ماند. بلواسی با بیان اینکه «دستمزد کارگران خباز طبق عرفی غیرقانونی منوط به گران شدن قیمت نان شده» می‌افزاید: هر چند کارگران همیشه مخالف افزایش قیمت نان بوده‌اند اما تازوی که نان گران نشود دستمزد آنها زیاد نمی‌شود. کارگران خباز همیشه قربانی سیاست‌های ریاضتی ضد کارگری بوده‌اند.

وی خطاب به وزیر کار و نمایندگان مجلس می‌گوید: آیا واقعاً وضعیت وخیم این زحمتکشان بی‌بضاعت خیر دارید؛ آنها بی‌کسب و نان سفره‌های شمار تولید می‌کنند اما خودنایی در سفره ندارند. وقتی نمی‌توانید تورم را کنترل کنید و گروهی رانتهای کلان از این راه می‌برند، پس حداقل از طریق بن‌های کارگری یا هر راه دیگری کمبود می‌بایست با توجه به زندگی طبقه محروم کارگران را جبران کنید.